

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Llicenciatura / Màster en Teologia				
Assignatura		6B026C PROFECIA I COMUNIO AL SERVEI DEL POBLE SANT				
Any	2022-2023	Curs	Comú	Valor lectiu	3 ECTS	
Període lectiu	Segon semestre		Hores setmanals	2	Àrea	Curs comú
Professor/a	Joan Torra (coord.) i Joan Ramon Marín			Llengua	Català	

Descripció/Justificació

Aquest curs s'emmarca dins el procés sinodal. De fet, en el títol del Sínode 23 hi apareix un dels termes del nostre curs: «Per una església sinodal – **COMUNIO**, Participació i Missió». Ja d'entrada, el Document Preparatori del Sínode especifica que «L'Església de Déu és convocada en Sínode» (n. 1). Per tant, el **POBLE SANT** de Déu també forma part d'aquesta dinàmica. Potser el títol del curs («al servei del Poble Sant») podria fer pensar en una actitud passiva del Poble: un Sínode fet per bisbes per ajudar la resta de fidels. Però queda clar que no és així. L'actitud del Poble Sant és activa. Per tant, és tot el Poble-Església que es posa al servei de la humanitat. Se subratlla, doncs, la **PARTICIPACIO** des del **SERVEI**. Potser es podria pensar que l'originalitat del curs està en el terme **PROFECIA**. Però tampoc! El Sínode diu que el procés sinodal és un «signe profètic» per a la família humana i la comunitat de nacions (nn. 9.15). Al mateix temps el sínode té en compte la participació activa de tots els membres de l'Església, ja que «tots els batejats participen de la funció sacerdotal, profètica i reial de Crist» (nn. 12.14). I encara, al final de tot, el Sínode convida a la pràctica, dient que la seva finalitat no és produir documents sinó «suscitar profecies»! (n. 32).

El curs analitza totes aquestes qüestions a partir del text de Nm 11,10-30. Tractant-se d'una assignatura compartida pels Departament de Sistemàtica i de Sagrada Escripura, el plantejament serà de treballar exegeticament el text i de presentar aquest fragment bíblic en la interpretació que n'han fet els Pares de l'Església.

Requisits i orientacions prèvies

Cal haver cursat el batxillerat en teologia i en el seu interior les matèries bíbliques i la patrologia.

Objectius

Generals

En la lectura dels textos és força normal veure què diu el text i amb quin mètode es fa la seva exegesi. Això val tant pel text Bíblic com pels comentaris dels Pares.

Específics

Des d'un punt de vista exegetic el text de Nm 11,10-30 planteja el problema de la guia del poble duta a terme per una persona sola (Moisés). Aviat s'entén que el guiatge ha de ser compartit, no de qualsevol manera, sinó des de la comunió en l'Esperit Profètic. El desig (somni) és que tant de bo tot el poble fos capaç de profetitzar. Aquestes qüestions estan inserides en un episodi que també inclou la murmuració contra Déu i la misericòrdia divina. Veurem com encaixen les dues dimensions.

Davant d'aquest fragment del llibre dels Nombres (11,10-30) serà bo aturar-se a veure quins comentaris hi han fet els Pares, i on han posat la seva atenció: el tema del profeta, el de l'Esperit,

amb el de la Trinitat.

Competències

Competències transversals (genèriques)

- Capacitat d'organització i planificació del treball intel·lectual, amb esforç i perseverança per portar-lo a terme.
- Capacitat d'anàlisi i de síntesi en els diversos elements que van apareixent.
- Capacitat de reflexió, de raonament crític i de discerniment sobre allò essencial i accessori.
- Claredat en el pensament i precisió en l'expressió parlada i escrita a l'hora d'elaborar un discurs teològic, per tal d'aprendre a construir el propi coneixement.
- Coneixement de les fonts d'informació.
- Capacitat de treball en equip i d'exposició/debat sobre les matèries tractades.

Competències específiques:

- Descriure i justificar les característiques específiques i diferenciadores dels textos objecte d'estudi.
- Conèixer i entendre el context històric i cultural en què s'han elaborat.
- Saber reconèixer els gèneres literaris dels escrits del Pares.
- Coneixement dels principis exegètics.
- Precisió en la formulació d'allò que han escrit.

Continguts

1. DESCRIPCIÓ BÍBLICA DE Nm 11,10-30

1.1. APROXIMACIONS EXEGÈTIQUES AL TEXT

1.2. ELS PROBLEMES DEL TEXT –

EL GUIATGE DEL POBLE I ELS SEUS PROBLEMES PRÀCTICS I TEOLÒGICS

1.3. POSSIBLES RESPOSTES –

EL GUIATGE COMPARTIT: EL PAPER DE L'ESPERIT

1.4. LA FIGURA DE MOISÈS

2. L'EXEGESI PATRÍSTICA DE Nm 11,10-30

2.1. INTERPRETACIÓ,

MÈTODES EXEGÈTICS (ORÍGENES, JERONI, AGUSTÍ),
SENTITS DE L'ESCRITURA (LITERAL, TIPOLÒGIC, AL·LEGÒRIC),
GÈNERES LITERARIS (COMENTARI, HOMILIA, CATEQUESI, TRACTAT ...)

2.2. ELS PROBLEMES DEL TEXT –

QUÈ VOL DIR «ANCIÀ»? I «PROFETA»? QUIN ESPERIT ÉS DONAT? QUIN ESPERIT TÉ MOISÈS? I LA TRINITAT?

2.3. LA RESPOSTA DELS PARES

L'EXEGESI D'ORÍGENES

LA REFLEXIÓ D'AGUSTÍ

LA CATEQUESI D'INICIACIÓ DE CIRIL DE JERUSALEM

2.4. EL CAS DE GREGORI DE NISSA EN LA *VIDA DE MOISÈS*

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

Les dues hores setmanals de què consta el curs es dividiran:

- primera hora (12:10-13:00): professor Joan Ramon Marín
- segona hora (13:00-13:55): professor Joan Torra

El primer i l'últim dia de classe (dimarts 07 febrer 2023 i dimarts 30 maig 2023) seran conjunts. La primera per presentar junts el curs; l'última per avaluar junts el curs.

*Pel que fa a la part de Sagrada Escripura:

- exposició per part del professor sobre el text
- es presentarà la dinàmica de 4 mètodes exegètics i es demanarà als alumnes de fer-ne una presentació a classe;
- es plantejaran qüestions a debatre amb una pauta a classe;

*Pel que fa a la part de Teologia Sistemàtica:

- es comença amb la presentació dels temes d'exegesi patristica i de les obres dels Pares que ha de ser objecte d'estudi;
- amb els textos al davant és fonamental potenciar el diàleg així com l'exposició i el comentari per part de l'alumnat de les qüestions que es plantegen en l'exegesi patristica;
- i cal arribar a veure com aquestes reflexions són les que fonamenten la teologia que els Pares van elaborant.

Avaluació

Criteris d'avaluació:

- Es comprovarà la consecució dels objectius i estratègies mitjançant els treballs i en la tutoria personal.
- Per tractar-se d'una avaluació continuada es tindrà en compte l'assistència a classe, el diàleg i la participació en les activitats proposades.
- Es valorarà la redacció, la presentació i l'aportació personal especialment en els treballs i activitats.
- Es donarà un valor positiu a la capacitat d'elaborar un judici propi a la llum de la informació adquirida.
- Es valorarà l'assistència a seminaris, conferències o activitats complementàries relacionades amb la matèria.

Tècniques d'avaluació:

- S'avaluaran les competències genèriques en les tutories personalitzades així com les exposicions i el diàleg a classe (10 %).
- Les competències específiques s'avaluaran:
 - Amb un treball elaborat per l'alumne
 - Les exposicions a classe

Bibliografia bàsica

(1) Bíblica:

*Mireu en la Biblioteca del Seminari els comentaris exegètics i altres obres dedicades al llibre dels Nombres.

ARTUS, Olivier, «Moïse et la colère de Dieu en Nombres 11,4-34», en DURAND, Jean-Marie –

MARTI, Lionel – RÖMER, Thomas (Eds.), *Colères et repentirs divins* (Actes du colloque organisé par le Collège de France, Paris, les 24 et 25 avril 2013), *Orbis Biblicus et Orientalis* 278. Pp. 165-175.

ARTUS, Olivier, «Gouverner et parler au nom de Dieu: La question du pouvoir en Nb 11-12» en *RB* 124 (2017) 26-37.

BEGG, Christopher, «Two Ancient Rewritings of Numbers 11», en *RCatT* 32 (2007) 299-317.

COHEN, David J., «And encounter with midbār as liminal space and the enigma of Mosaic leadership», en GREENE, John Tracy (Ed.), *Essays on Moses from Buenos Aires: Moses in Three Traditions and in Literature*, Cambridge Scholars Publishing 2017. Pp. 133-150.

FREVEL, Christian, «Leadership and Conflict: Modelling the Charisma of Numbers», en PYSCHNY, Katharina – SCHULZ, Sarah (Eds.), *Debating Authority. Concepts of Leadership in the Pentateuch and the Former Prophets*, (Beihefte zur Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft 507) 2018. Pp. 89-114.

HYMES, David C., «Numbers 11: A Pentecostal Perspective», en *AJPS* 13 (2010), 257-281.

HYMES, David C., *A Pluriform Analysis of Numbers 10.11-14.45* (Ph.D. diss., Bangor University, 2010)

https://www.academia.edu/635245/A_Pluriform_Analysis_of_Numbers_10_11_14_45

KESSLER, Jeanmark, *The Identity and Role of the Gift-giving Spirit in Numbers 11*, Honors Theses, 102 (2015).

<https://digitalcommons.andrews.edu/honors/102>

LEEVEN, Adriane B., «Falling in the Wilderness: Death Reports in the Book of Numbers», en *Prooftexts* 22 (2002) 245-272.

MARTENS, Elmer A., «Theology of Numbers», en *Direction* 29 (2000) 54-63.

MILGROM, J., «The Structures of Numbers: Chapter 11-12 and 13-14 and their Redaction», en J. NEUSNER – B. A. LEVINE – E. S. FRERICHS (eds.), *Judaic Perspectives on Ancient Israel*, Philadelphia: Fortress Press 1987. Pp. 49-61.

PARKER, Jonathan D., *Moses and the Seventy Elders: Mosaic Authority in Numbers 11 and the Legend of the Septuagint*, Durham theses, Durham University. Available at Durham E-Theses Online:

<http://etheses.dur.ac.uk/11078/>

PARKER, Jonathan, «Spirit and Mosaic Authority in Numbers 11», en HERMS, Ronald – LEVISON, John R. – WRIGHT, Archie T. (Eds.), *The Spirit Says. Inspiration and Interpretation in Israelite, Jewish, and Early Christian Texts*, Berlin/Boston: W. De Gruyter 2021. Pp. Sense número.

SOMMER, Benjamin D., «Reflecting on Moses: The Redaction of Numbers 11», en *JBL* 118

(1999) 601-624.

SZAMOCKI, Grzegorz, «The Universalism of the Spirit of Prophecy in Numbers 11:26-29», en *Blogoslovni vestnik/Theological Quarterly* 81 (2021) 629-640.

WAHLIN, Laura, «Moses as an Agent of Adaptability: An inner Texture Analysis of Numbers 11», en *Journal of Biblical Perspectives in Leadership* 9 (2019) 246-265.

WILKINSON, John, «The Quail Epidemic of Numbers 11.31-34», en *EQ* 71 (1999) 195-208.

(2) Patrística:

AA. VV., *La Biblia comentada por los Padres de la Iglesia, Antiguo Testamento 3. Éxodo, Levítico, Números, Deuteronomio*, obra preparada por JOSEPH T. LIENHARD, Madrid: Editorial Ciudad Nueva 2003.

AGUSTÍN, *La Trinidad*, en: *Obras completas de San Agustín V. Escritos apologeticos (2º)*, Introducción y notas del Padre LUÍS ARIAS, Madrid: BAC 39 41985.

AGUSTÍN, *Cuestiones sobre el Heptateuco*, en: *Obras completas de San Agustín XXVIII. Escritos bíblicos (4º)*, Introducción, versión, notas e índices de OLEGARIO GARCÍA DE LA FUENTE, Madrid: BAC 504 1989.

CIRIL DE JERUSALEM, *Catequesis baptismals* (Clàssics del Cristianisme 67), Introducció i notes de SEBASTIÀ JANERAS. Traducció de VICENÇ ESMARATS, Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya - Fundació Enciclopèdia Catalana 1997.

GREGORI DE NISSA, *Vida de Moisès* (Clàssics del Cristianisme 23), Introducció, traducció i notes de JOSEP VIVES, Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya - Fundació Enciclopèdia Catalana 1991.

ORÍGENES, *Homilías sobre el Génesis* (Biblioteca de Patrística 48), Introducción, traducción y notas de JOSÉ RAMON DÍAZ SÁNCHEZ-CID, Madrid: Editorial Ciudad Nueva 1999.

ORÍGENES, *Homilías sobre el libro de los números* (Biblioteca de Patrística 87), Introducción, traducción y notas de JOSÉ FERNÁNDEZ LAGO, Madrid: Editorial Ciudad Nueva 2011.